



LE TOURISTE BULGARE—DER BULGARISCHE TOURIST.

СПИСАНИЕ ЗА ТУРИЗЪМЪ И ПРИРОДООПИСАНИЕ.

Редакторъ : С. Д. СКРИНСКИ.

Излиза мѣсечно (освѣтъ юлий и августъ). Струва за нечленове годишно 2 лева
Въ странство 2.50 франка.

Всичко се изпраща : София, „Българско Туристско Дружество“.

Год. VII.

София, май и юний 1908 г.

Брой 5—6.

Ferd. Velc.

Нѣколко думи за туристското възпитание.

(Продължение отъ бр. 4).

Такива или тѣмъ подобни сж болшенството отъ извѣстнитѣ кандидати на планинскитѣ нещастни случки, които служатъ за срамъ на туристиката и развалятъ хубавото ѝ име. Могли бихме да приведемъ още цѣлъ редъ разни типове туристи. Всѣкой отъ насъ ги знае добръ, знае и подобни примѣри.

Пжтуванията ни служатъ да се образуваме. Туристиката буди въ обществото желание къмъ природата и учи, че само въ природата трѣбва да търсимъ възраждане. Всѣкой знае, какво наслаждение е да дишашъ свѣжиятъ горски въздухъ, какъвъ силенъ лѣкъ е планинската природа противъ умората и скуката на всѣкидневния животъ, какъ забравяме тамъ всички дневни страсти. За това необходимо е най-напрѣдъ да се научимъ да пжтуваме.

Кой какъ трѣбва да ходи, или въобще за походитѣ е написаль отъ туристка гледна точка кратко, но отлично разсжде-

ние Jan Bradač. Нѣма да бжде злѣ, ако едно интересно мѣсто отъ това разсѣждение още веднажъ цитираме: „Въ обявленията *Vzhngu pa cesty*, издавани често отъ К. С. Т., въ които съ особна грижливостъ се обръща вниманието на всичко, съ което всѣки туристъ трѣбва да бжде снабденъ на пѣтъ, описва нѣщо доста важно, на което искамъ да обърна внимание. Желаетъ ли нѣкой младъ туристъ да пѣтува и иска ли да ходи той добръ и на по-дългъ пѣтъ, по-трѣбно е прѣди всичко прѣдварително упражнение въ ходене. Този, който е приятелъ на туристиката и желаетъ това приятелство да приведе въ изпълнение, трѣбва да се стараетъ извънъ своето занятие да извършва всѣкидневно, при каквото и да било врѣме, отъ началото 3 — 4 — 5 км., а по-послѣ — по 6 — 8 — 10 км. пѣтъ (срѣдно — нѣкога повече, или по-малко). Достигне ли той до добри успѣхи, толкова по-добръ, защото ще може да прѣдприеме по-дълги пѣтувания; но достатъчно сж 10 км. п., за да може човѣкъ въ удобенъ моментъ да прѣдприеме пѣтъ и да извърши походи съ 25 — 30 км. п. дневно и ще пѣтува тѣй лесно, както кога се вози. За добрия туристъ ходенето при добро врѣме е много по-приятно, отколкото яздата или пѣтуването съ трена. Той пѣтува безъ умора и не само че не се уморява, но колкото по-далеко отива, толкова повече му се разширяватъ гърдитѣ. Като че свѣта е неговъ! Нему се покланя цѣлата природа, картинитѣ се мѣняватъ по редъ и всичко го добръ настройва“.

Като вземемъ прѣдъ видъ, че тия думи ги е написалъ по-старъ отъ 70 години пѣшеходецъ, туристката дѣйностъ на когото заслужава признание, ний сме длѣжни да му повѣрваме. Трѣбва да прибавимъ още, какъ трѣбва да ходимъ. Това е собствено цѣлото възпитание и училище. Подобенъ примѣръ можемъ да видимъ у добритѣ водители и пѣшеходцитѣ.

Съ тоя цитатъ се опровергаватъ слѣднитѣ уговорки на старитѣ хора: Това не е вече за менъ, азъ съмъ старъ, за да започна тепърва да се катеря по планинитѣ; други се извиняватъ, че имъ се виело свѣтъ, трети — съ сърдцебиенето си, четвърти пѣкъ н могли да дишатъ, другъ пѣкъ не искалъ да се изпотява и т. н. Въ сжщностъ това сж голи извинения, или по-добръ казано, прикриване на спокойствието. Който се бои за здравето си, нека да го прѣгледа лѣкаря и да види, дали ще може да прѣдприеме нѣщо подобно въ полза на здравето си. Всѣко начало е тежко. Даже признати пѣшеходци въ началото на сезона виждатъ, че прѣзъ зимата сж навикнали на удобства, по-надебелѣли, така че при първия изпитъ сърдцето имъ не стои мирно, но слѣдъ нѣколко опита виждатъ, че пакъ сж си привикнали и то доста лесно.

Не трѣбва само ние да се възпитаваме, а на първо мѣсто трѣбва да помнимъ, че има нужда да се възпитава и младежъта. Трѣбва да се грижимъ за възпитанието на младежъта, та, когато тя отрастне, да увеличава редовитѣ ни и да разпространява съ усърдие нашитѣ принципи. По такъвъ начинъ ще помогнемъ не само на

себе си, но и на благонадеждната младежъ, защото туристиката има голѣма възпитателна и образователна сила.

Въ училищата се обръща сериозно внимание на тоя новъ начинъ на възпитание. Студентството трѣбва основно да познава отечеството си; а паричнитѣ спѣнки, които човѣкъ срѣща при изпълнение на подобно желание, се доста намаляватъ съ уреждането на студентски спални, които пакъ само студентството може да оцѣни.

Спомнямъ си съ радостъ и никога не ща да забравя единъ другъ видъ туристско възпитание, което у насъ, въ Чехия, е неизвѣстно, именно първитѣ ми горски походи съ дружина отъ избрани, юначни, рѣшителни, всестранно изпитани и мждри туристи, членовеѣ на Алпийския Баварски клубъ въ Мюнхенъ. Съ тѣхъ да пжтува човѣкъ е истинско наслаждение. И не бѣха пжтувания леки, особно за начинающия. Другаритѣ ни бѣха за образецъ и примѣръ; успѣха тѣ насъ младитѣ прѣди всичко да ни научатъ да бждемъ послушни. Свободно пжтуваха тия другари и умѣха мждро да усмиряватъ младежката ни буйностъ и да ни научатъ да си пазимъ силитѣ. Никакви надбѣгвания не вършихме подъ страхъ на наказание, че ще бждемъ изключени отъ дружината. При труднитѣ изкачвания на крутитѣ скални урви, тамъ, дѣто човѣкъ охотно би си отпочиналъ, трѣбваше безъ друго да се подчиняваме на заповѣдитѣ, да се придържаме о извѣстенъ планъ и разпрѣдѣление на врѣмето при кратки, но чести почивки. По-сетнѣшнитѣ самостоятелни и тежки изпити, извършвани по тѣхната метода, ставаха винаги леки, безъ умора и съ най-голѣмо за всички ни задоволство. При изпититѣ имаме възможностъ да се научимъ, какъ трѣбва да ходимъ, за да не врѣдимъ на здравето си. Напротивъ, виждахме, какъ се обръща вниманието на други, нешколовани туристски дружини, какъ не трѣбва да ходимъ. Всичко това домородцитѣ — планинци, съ които се срѣщахме, инстинктивно наблюдаваха; тѣ респектираха нашия вървежъ (походъ), но се смѣха на послѣднитѣ.

Изъ „Časopis turistů“.

Прѣвелъ: Г. Молдовъ.

Ученишки пътувания.

Защо трѣбва да пътуваме.

Прѣлѣститѣ на разни български крайнини сж достойно оцѣнени отъ знаменити ервопейски пътувачи. Тѣхъ възпѣва съ най-възторжени звукове и нашиятъ народенъ поетъ Ив. Вазовъ. Но колко малко познава българинътъ хубоститѣ на природата около себе си! Колко малко сме направили ние, за да можемъ сами да познаваме тия чисти извори на душевна наслада, па слѣдъ това да ги направимъ достъпни и обични и за всички чада на България.

Право казва Вазовъ, че нашето отечество е рѣй, но ние не го оцѣняваме прилично :

„Ахъ ний живѣйме въ тебе катъ сжщи чужденци,
И дивний видъ твой ни не стрѣска, не привлича!
Рогачътъ въ планинитѣ по-много те обича,
По-харно те познаватъ крилатитѣ пѣвци;
А ний не видимъ нищо, намъ нищо ни не трѣбва,
Доволно е, че давашъ покривката и хлѣба
И ние въ тебе, майко, ще умрѣмъ чужденци!“

Срамно е да не обича човѣкъ своето отечество, — земята, която го храни и отглежда, природата, която му дава утѣха и наслада. Нека се запознаемъ съ всичко хубаво въ българската природа, нека разтворимъ всички нейни кѣтове за нашата любовъ и наслада и нека отблъснемъ отъ себе си укора, че въ нашето отечество живѣемъ като чужденци! Необходимо е да обърнемъ нашитѣ погледи къмъ отечествената природа и да се грижимъ да се установи между насъ и нея тѣсна и вѣрна дружба. Като дружимъ съ природата, ние ще поддържаме бодростта на тѣлото и духа си, ще крѣпимъ и своето здраве и ще вкуσαμε най-благородни удоволствия. Сега малцина сж ония, които умѣятъ да се наслаждаватъ и да цѣнятъ природнитѣ красоти и чудеса, които ни засибикалятъ.

Пътуването помага за нашето физическо развитие. То ни задоволява отъ физически и умственъ автоматизмъ, защото всѣки день може да ни поставя сѣ въ нови условия, които ще будятъ енергията ни. Природата дава веселостъ и здраве; тя е най-великия лѣкаръ — закалява здравето и продължава живота. Пражкийтъ професоръ по медицината Д-ръ Ходоунски е казалъ: „Колкото повече ходимъ по планинитѣ, толкова ходимъ по-леко и сме по-здрави; лѣнностъ и покой сж измислица на дявола“.

Природата е неизчерпаемо съкровище на знания. Отъ дружбата ни съ нея обогатяваме познанията си и най-добрѣ се подготвяме за

борба пакъ съ нея. Познанието на природата ни освобождава отъ суевѣрия и прѣдрасждѣци. Въ такъвъ случай ние не ще да имаме страхъ прѣдъ нѣкои невинни животни и растения и безвръдни природни явления; нашиятъ мирогледъ ще стане по-широкъ и ще бждемъ по-скромни, по-търпеливи и смирени.

Дружбата съ природата облагородява сърдцето, подпомага развитието на висши човѣшки добродѣтели. Тя поддържа религиозното чувство, защото има случаи, дѣто се възбужда чувство на удивление и благоговѣние. Дружбата съ природата на нашето отечество още повече ни привръзва къмъ послѣдното, възбужда у насъ единоплушие и състрадание; а като обичаме своята другарка природа, ние ревниво ще я пазимъ отъ всѣко чуждо посѣгане.

Освѣтъ това, съ доброто разположение къмъ природата човѣкъ възпитава въ себе си благородна страсть съ най-чисти, безкористни наслади и въздига душата си до величие. Човѣкъ всрѣдъ природата се успокоява, намира душевни наслади, чувствува се съвършено свободенъ и е вънъ отъ всѣкакви обществени задължения. Тамъ той забравя житейскитѣ грижи и безпокойствия.

Прочее пажтувайте, дружете съ природата младо поколѣние, за да се развиете физически, умствено и нравствено, за да обикнете отечеството си, слѣдъ като оцѣните хубоститѣ и богатствата му!

Кждѣ да пажтуваме.

У всички по напѣднали народи гражданитѣ посветяватъ особено внимание и грижи на своята природа. Тѣ издирятъ въ нея мѣстата, дѣто може човѣкъ да се спрѣ за почивка, или отдѣто за човѣшкия погледъ наоколо се скриватъ любопитни гледки или чаровни кржгозори въ далечината, дѣто простото любопитство или науката биха намѣрили обилно възбуждение. За да бждатъ тия мѣста по пристѣпни за любители и по-пригодни за охолень животъ, гражданитѣ правятъ къмъ тѣхъ пжтища, въздигатъ хижи и ги снабдяватъ съ разни пригоди. При такива именно природни хубости любителитѣ почесто отиватъ, за да имъ се любуваѣтъ и да поживѣятъ срѣди тѣхъ. Нека обърнемъ и ние своето внимание и грижи къмъ българската природа! Колкото е тя хубава, нека я разхубавимъ още повече, нека я направимъ питомна, та да ни привлича тя въ своитѣ простори; да привлича не само насъ, но и чуждия свѣтъ. Чакъ тогава ще можемъ съ гордостъ да кажемъ, че наистина сме обичали нашето отечество.

Дѣто и да спрѣмъ погледа си въ нашата родина, кждѣто и да насочимъ крака си за угодна разходка, всѣкждѣ ще заблѣжимъ или райски хубави долини, или планини гигантски съ рѣки игриви, съ живописни картини и плѣнителни гледки. Ще видимъ отъ нѣкои височини величествения изгрѣвъ и залѣзъ на слънцето, свѣтли поточета, които се измѣкватъ подъ

тайнствени скали, рѣки, които съ шума си пълнятъ долове и усой, лазурни езера, вѣчно раздвижени, вѣчно шумяще безгрижно море, ще чуемъ гърмежа на пѣнести водопади и пр. и пр. Отъ планинскитѣ върхове има контрасти, които не се подаватъ на никакво описание. Въздухътъ въ планинитѣ е райски чистъ и животворенъ; той освѣжава гърдитѣ и опрѣснява живота. Организмитѣ тамъ се отличаватъ по изразителността на формитѣ си, по разкоша на боитѣ си, по упоя на миризмитѣ си. Въ планинитѣ е сцената на атмосфернитѣ влѣшби, царството на облаци и мъгли. Нѣкъждѣ се виждатъ голи безъ прѣлестъ бърда, но и тѣ заключаватъ въ себе си разкошна идилия. Другадѣ пъкъ ще намѣримъ изобилие отъ романтични картини въ дѣйствиени балкански гори, скрити въ мрачни клисури и непристъпни долини.

И равнинитѣ сж надарени съ величавостъ и хубостъ. Има равнини, напичени съ всички природни омаи. Ще срѣщнемъ по тѣхъ пѣстри морави, покрити съ росна трѣва, заблѣстѣла съ милионитѣ си елмази на слънцето.

Съ живописни кѣтове България не е бѣдна, особно въ западната планинска областъ и въ Тракийската областъ съ нейната естествена заграда отъ Балкана, Черното море, Родопитѣ и Рила. Знае се, че отъ срѣщитѣ съ хубоститѣ и разкоша на природата извиратъ наслади, затова ние трѣбва да прѣнебрѣгнемъ всички мѣжнотии и страстно да се привѣржемъ къмъ природата.

С. Д. С-ки.

Какъ да пътуваме. *)

Приготвяне за пътъ.—Приготвянията за пътъ сж различни, споредъ това — искаме ли да постигнемъ душевно или тѣлесно усѣвършенствуване. Душевното приготвяне се постига съ прѣдварителното четене на книги и пътеводители**) за страната, по която ще пътуваме; за тая цѣль потребно е да се снабдимъ съ добри нарѣчни книжки. Отъ това не слѣдва, че трѣбва да се натоварваме съ специални, по нѣкога доста тежки книги: достатѣчни сж само кратки извадки отъ това, що ни интересува. Прѣдварително прѣглеждане картата, като опрѣдѣляме плана на пътуването си споредъ обикновеното човѣшко ходене. Вземаме съ себе си географичната карта на мѣстността — тя

*) При написването на тая статия ползувалъ съмъ се отчасти и отъ доста разпространената въ Чехия брошура „Wzhuru na Cesty“ на Ладислава Мали.

**) Пътеводителната литература за страната ни е въ зародиша си. За сега има издадени пътеводители (guide, Führer) за г. г. В.Търново, София и Орѣхово съ околията му; българската туристска задруга е взела инициативата да издаде такива и може да се надѣваме, че въ скоро врѣме всички наши градове и паланки ще се снабдятъ съ пътеводители. Добри и хубави описания на нѣкои кѣтове въ отечеството ни се срѣщатъ въ съчиненията на Ив. Вазовъ, Ал. Константиновъ и въ списанието „Български туристъ“.

е готова винаги за услуга и е вѣренъ съвѣтникъ, особено картата на руския генераленъ щабъ съ мащабъ 1 : 126.000.*)

Знае се, че бързото ходене не води къмъ добро: скоро се уморяваме, зажедняваме и вниманието ни прѣстава да е насочено къмъ природнитѣ красоти. Врѣмето за изминаване 1 км. въ началото на пѣтуването е 15 минути, слѣдъ което може постепенно да се съкратява до 12 минути за км. Споредъ това на часъ трѣбва да се изминатъ най-малко 4 км и най-много 5. На день трѣбва да се взиматъ 20 — 30 км., но може и повече; това, обаче, зависи отъ врѣмето, съ което разполагаме да изминемъ единъ прѣдначертанъ пѣтъ. При такова равномерно пѣтуване ще ни остане доста врѣме да разглеждаме, да се любуваме на природнитѣ хубости и за почивка. Винаги се пазете отъ умора!

При пѣтуването трѣбва да посветяваме доста врѣме на впечатленията си отъ природнитѣ красоти, затова не бива да изминаваме много пѣтъ, но да се стремимъ да разглеждаме и прочувствуваме видѣното. Който бързо минава отъ мѣсто на мѣсто, въ сжщностъ той гони самъ себе си. Въ това именно се състои изкуството, да се приготвяме за пѣтъ, наречено трениране (trainage), т. е. при свободно ходене далеко да отидемъ и много да видимъ.

По балканскитѣ мѣста трѣбва да ходимъ полека, за да не се изпотяваме; още повече, като знаемъ, че отъ хладнитѣ вѣтрове, що духатъ по върховетѣ, можемъ лесно да настинемъ. За да бждемъ повече изненадани отъ хубоститѣ на една планинска гледка, добръ е да се разглежда тя тогава, когато достигнемъ на върха на планината. При ходенето прѣпоръчително е да се пазимъ отъ простуда — да увиваме тѣлото си съ мушама, или пѣкъ най-малко — да вдигаме яката на дрехата си. Тѣлото ни винаги трѣбва да бжде топло, особно при посѣщението на хладн пещери.

При всѣко пѣтуване трѣбва да си съставяме бюджетъ — да вземаме толкова пари, колкото сж нуждни за пѣтуването. Голѣма е разликата между пѣтуването съ желѣзница и пѣшкомъ. Ходенето пѣши се прѣпоръчва особно за начинающитѣ туристи, които трѣбва да изучаватъ страната постепенно, като захванатъ съ най-близката околностъ. Безъ съмнѣние, пѣтуването пѣши е по-сжжно и съ него се губи пов че врѣме отколкото при пѣтуването съ желѣзница. Да вземемъ примѣръ: отъ Търново за Русе пѣша се отива за 4 дена, за връщане сжщо толкова; ако останемъ и въ Русе 4 дена, ще прѣкараме въ разходка всичко 12 дена която съ желѣзницата бихме извършили само за 4—5 дена — печелимъ врѣме цѣла седмица. Сжщо и разхолтъ за отиване до Русе и връщане съ желѣзницата е по-малтък — разноснитѣ за 8 дена пѣтуване пѣша сж по-голѣми, отколкото билета за желѣзницата и разноси само за единъ день пѣтуване; въ такъвъ случай по-неудобно е това, че пѣтникътъ не може да разгледа и да изучи добръ пропѣтувания край. Колкото ученикътъ е по-малтък, тол-

*) Маршрутната карта на България, само княжеството, се състои отъ 40 отдѣлни листа, цѣна 0.50 л. едина; намиратъ се за проданъ въ картографическия институтъ — София.

кова е по-евтино и неговото пътуване; а особно пъкъ тогава, когато той е заедно съ равните си по възраст другари. Отъ опитъ се знае, че при сегашното положение на живота ученикътъ, макаръ и голѣмъ да бѣде той, може да прѣкара съ 1.50 л. срѣдно на день по пътъ и не трѣбва да харчи повече отъ 2 лева най-много на день. Казвамъ *не трѣбва*, защото 1.50 — 2.00 л. сж достатъчни за нуждитъ му, но ако той иска да има на разположение фойтонъ, слуги, скжпо ядене и пиене, разбира се, разходката му ще коштува повече. Съ 15 — 20 лева (даже и по-малко) ученикътъ или студентътъ може спокойно да прѣкара десетдневенъ пътъ по Балкана, Рила, Родопитъ, Срѣдна-гора и пр.

Дрехи и раница. — Първото правило за пътуването е: *не взимай съ себе си нищо непотрѣбно*. Когато ще вземемъ съ себе си раница, дрехи и пр., трѣбва да се постараямъ да ги намалимъ по възможностъ въ най-малкъ обемъ. Най-напрѣдъ нужно е да прѣгледаме, какви доли дрехи трѣбва да се взематъ. Отъ тѣхъ доста практични сж лекитъ вълнени дрехи — Егеровитъ. За едноседмично пътуване потрѣбни сж двѣ ризи — една облѣчена и друга за прѣобличане, долни гащи, два чифта чорапи, нѣколко кърпи за носъ, споредъ употреблението, и кърпа за лице; а яка за риза, ржжавели и др. подобни вещи сж съвсѣмъ излишни. За увиване на изброенитъ вещи незамѣнима е мушамата; въ нея се сгъватъ по-плътнo и могатъ да се носятъ на каишки. Горната дреха — зимна дебела или лѣтна лека (пардесю) е по-удобна съ повече джебове и винаги се прѣдпочита да бѣде тя вълнена и непромокаема (отъ Лоденъ). Лека шапка и добри обуша (меки и да не съ тѣсни) допълнятъ пътнишкото облѣкло. Пъкъ отъ друга страна не трѣбва да се забравя и народната пословица: „На пътъ дрешка не е тежка“.

За пътъ можемъ да вземемъ и други по-второстепенни нѣща, напримѣръ, сапунъ за миење, гребенъ, за шиене — игла, черни и бѣли конци, нѣколко копчета, сждъ за пиене вода — проста стъклена чаша или пъкъ метална. За да използваме по-добрѣ пътуването, трѣбва да вземемъ и слѣднитъ помагала: компасъ, телескопъ, часовникъ, фотографически апаратъ или само блокъ за рисуване, моливъ и бѣлѣжникъ, въ който да отбѣлѣзваме всичко, което сме видѣли и изучили прѣвъ врѣме на пътуването си. По никакъвъ начинъ не бива да носимъ скжпоцѣнни вещи съ себе си, особно изъ планинскитъ проходи и изъ населенитъ съ не дотамъ културно население мѣста, като Дели-Ормана, Тузлука и пр. Добра подпорка при ходенето и пазителъ отъ дѣжда е чадърътъ; високитъ бастонъ и гегата сж годни за високитъ планини, като Рила, Витоша, частъ отъ родопитъ и Балкана, но за по-визкитъ достатъченъ е обикновениятъ бастонъ, снабденъ отдолу съ жѣлзненъ шипъ.

Здраве. — Ако при пътуването спазваме всичкитъ хигиенични условия, ще бждемъ винаги здрави. Прѣди всичко, когато сме силно изпотени, трѣбва да се пазимъ отъ въздушно течение и простудяване. Трѣбва да ядемъ, да пиемъ и да спимъ умѣрено. Безполезно е да се носятъ особни лѣкарства за всички възможни случаи отъ заболявания. Достатъчно ще бѣде, ако има само нѣколко *доверови праха*, които се упо-

трѣбватъ противъ кашлица, парче *самцилова мастъ* за намазване протрито (трие се съ мекъ платненъ парцалъ), лимонена киселина (на зърна) и захаръ, които могатъ да подобряватъ вкуса на водата и да я правятъ освѣжително питие, *парче шоколадъ*, което за извѣстно врѣме, въ случай на нужда, може да угаложи глада на пѣтника и пр. А пъкъ за ядене винаги трѣбва да имаме нѣщо — парче хлѣбъ, пексиметъ или друго нѣщо. Който е оставалъ гладенъ подъ чужди покривъ, той знае, каква благодать е такова парче хлѣбъ!

Другитѣ негодности отстраняваме съ съвсѣмъ прости срѣдства. Напримѣръ, пришка на кракътъ си, причинена отъ лоши обувки, отстраняваме, като я прободемъ съ чиста игла, изцѣдимъ водата ѝ и сетнѣ я измиемъ съ ракия. Мазолъ на ходилото си цѣримъ тѣй: най-напрѣдъ размекваме мазола съ вода и послѣ съ чистъ ножъ внимателно го изрѣжемъ. Отслабнали и подбити крака при дълга почивка се миятъ съ студена вода или по възможность съ оцетъ и ракия. Крѣвъ отъ рана се спира съ чистъ памукъ, като се постави той на самата рана и тамъ стои около 5 минути. Когато ни боли глава, налагаме на челото си кърпа, намокрена въ студена вода. Който пъкъ е чувствителенъ къмъ въздушното течение и вѣтъра, той трѣбва да си приготи памукъ за затулване ушитѣ. Трѣбва да пиемъ вода само отъ чисти извори и то толкова, колкото е нужно да угасимъ жаждата си. Употрѣбението на спиртни напитки, особно въ голѣмо количество, съвършено се забранява. Може да се ядатъ само зрѣли и неразвалени плодове.

Гостинница. — Съ нареждане гостинницитѣ у насъ е станалъ доста утѣшителенъ обратъ: като не се изпълватъ всички желаня на богати туристи, доста могатъ да се задоволятъ исканията на българскиятъ ученикъ и студентъ. За сега навсѣкждѣ въ България има въ крѣчмитѣ легла за спане и нѣщо за ядене — нѣкждѣ даже доста добри сж наредени, когато прѣди 30 години такива липсваха. Обикновенитѣ провинциални гостинници сж умѣрени по цѣнитѣ. За легло ученицитѣ въ България обикновено плащатъ 20—30 ст. (на нощъ), а задоволява ли се човѣкъ съ спане на земята (слама покрита съ чаршавъ или хасърче), и разходитѣ му ще бѣдатъ по-малки. За поощрение на ученишки пѣтувания въ странето — Германия и Австрия уреждатъ се ученически спални за спане и ядене при намалени цѣни. Такава спалня за безплатно спане на ученици и студенти въ България има уредена отъ Търновския клонъ „Трапезица“ на Б Т Д въ гр. В.-Търново. Тя се състои отъ 30 легла. Управлява се отъ особенъ надзирателъ учителъ и прѣвъ лѣтната ваканция е отворена за всички български ученици и студенти.

Въобще всѣки трѣбва да помни, че на пѣтъ не бива да се търси винаги топло ядене. Трѣбва да ядеме силна месна храна поне веднажъ на день, а останалото ядене може да бѣде: яйчна храна, сирене, суджукъ, салами, сланина и др. Добро правило за гостинницата е: „много да не поржичваме“ — многото поржичване заскхпява продуктитѣ. Отъ опитъ зная, какъ съ учтивото отнасяне съ гостинничаря много ученици прѣкарватъ ефтино пѣтуването си. Въ голѣмитѣ градове

много по-добър е да се ношува въ отстраненитѣ стаички на горния етажъ на добъръ хотелъ, нежели въ лоши хотели и гостинници, макаръ и въ най-хубавитѣ стаи.

Пътуване съ желѣзници и по вода. — Пътуваме ли съ желѣзница или по вода (Дунава и Черно-море), ако е въ България, нужно е да се снабдимъ съ книжката*) „Разписаніе за вървежа на по-важнитѣ влакове въ България и странство, за параходитѣ по Дунава и на Българското параходно дружество по Черно-море и пътнишкитѣ тарифи по желѣзницитѣ“. Тя се продава по всички ж. п. станции и параходни агенции по 40 ст. Въ нея е показанъ реда на станциитѣ, часа за заминаването и пристигането на всѣки тренъ или параходъ; тя съдържа още цѣль редъ полевни бѣлѣжки (гдѣ ще се прѣмѣстваме, закуваме, ядемъ и пр.). При липса на такава книжка достатъчно е да погледнемъ въ расписанията, повѣсени въ перонитѣ и въ ресторантитѣ на всѣка желѣзопътна и телеграфопощенска станция. Когато отъ една станция или скеля излизатъ нѣколко линии, трѣбва да бждемъ внимателни, за да не влѣземъ въ влакъ или параходъ, който не пътува по нашето направление; въ такъвъ случай най-добъръ е да запитаме за трена или парахода, съ който ще пътуваме.

Съ билетъ въ рѣка можемъ на всѣка ж. п. станция да прѣкъсваме пътуването си въ срока отъ 24 часа. Обаче билетътъ трѣбва да бжде завѣренъ отъ начальника на станцията, който за това още при слизането ни ще направи бѣлѣжка на билета.

Не се прѣпоръчва да се качваме въ трена въ последния моментъ и въобще късно да пристигаме на станцията. Трѣбва да бждемъ първи въ вагона, за да си изберемъ най-доброто мѣсто при прозореца, та при пътуването да имаме хубава гледка. „Добъръ е ние да чакаме трена, отколкото той насъ да чака“.

При извѣстни тържества можемъ да използваме увеселителнитѣ тренове, които сж съ намалени цѣни. Ползата отъ такива влакове е малко съмнителна, защото вагонитѣ сж винаги прѣпълнени и се пътува при голѣми неудобства.

Пътуването по Дунава е приятно пролѣтъ, а най-вече лѣтъ. Есеннитѣ мъгли причиняватъ закъснение на параходитѣ. Пътуването по Черно-море е винаги приятно за човѣкъ, който не страда отъ морска болестъ, обаче прѣдпочтително е това прѣзъ лѣтото; слѣдъ равенството (м. м. априлъ и октомврий) буритѣ сж най-чести.

Общество. — Голѣма е ползата, когато нѣколко ученика се нагласятъ да пътуватъ съ еднаква цѣль. Отъ опитъ се знае, че най-доброто общество е тричленното. Двама по-лесно се недоразумѣватъ; ако сж трима, единътъ по-лесно се подчинява на рѣшението на болшинството, съставено отъ двамата. Самъ да се пътува не е весело; изключение правятъ саможивцитѣ, които сж щастливи, щомъ сами по воля и разположение трѣгватъ къмъ цѣльта си. Голѣмо общество безъ неприятности не бива; пътуване на мнозина се прѣпо-

*) Напоследъкъ е издаденъ: „Пътеводителъ по желѣзницитѣ и параходитѣ за 1908 год.“

ржчва само въ случаи, когато съ водачеството се наеме познатъ туристъ, учителъ или въобще всѣки, който се държи въ обществото като водачъ.

Въ всѣки случай трѣбва да се помни, че на пжтъ само съ различни обноси можемъ да спечелимъ името и честта на благовъзпитани хора. Това особно трѣбва да се пази прѣдъ селското и гражданското простолюдие, което и безъ това е изгубило вѣра и уважение въ нашата ужъ интеллигентна младежъ. Желателно е българскиятъ ученикъ и студентъ да докаже съ обносикѣ си, че още младъ е готовъ за ролята си на образованъ човѣкъ.

„Който познава отечеството си, той само може истински да го обича“.

Редъ при пжтуването. — Практичниятъ човѣкъ винаги почва отъ близкото и върви къмъ далечното, отъ своето къмъ чуждото. Българскиятъ ученикъ и студентъ, като има прѣдъ видъ примѣра на учителитѣ си туристи, при пжтуването си трѣбва да почне отъ огнището на дѣдитѣ си и само при възможность да посѣти онова на чуждитѣ народи.

Хубава е българската земя! Отъ Черно море до Рилскитѣ балкани всждѣ блѣсатъ перли отъ дивни природни красоти! Отъ паметѣта тия отечествени крайове сж привличали чуждитѣ народи и видни пжтешественици. Нека припомнимъ: Амибуе, Каницъ, генералъ Иохмусъ, Молтке, хаджи Калфа, Иречекъ, Вазовъ, Алеко и пр. Кой може да остане равнодушенъ прѣдъ Бѣлоградчийскитѣ скали, Витошкитѣ, Рилскитѣ и Балканскитѣ върхове, черноморскитѣ брѣгове, Розовата долина, отъ прѣлеститѣ на Търново, Сливенъ и др.! Всѣки български ученикъ нека въ разговора си прѣдпочита да се хвали съ прѣброденитѣ планински върхове на отечеството си, отколкото съ прочетенитѣ, но неразбрани добри автори. Пжтуването пѣшкомъ е най-добрата гимнастика, която не само укрѣпва тѣлото, но развѣдрява духа, увеличава практичното ни познание въ живота и засилва характера и волята ни.

Опознае ли ученикътъ земята си, добръ е той да споходи всички земи, дѣто се слуша българската рѣчь, особно българскитѣ земи, неосвободени до днесъ. Македония съ планинскитѣ и чаровнитѣ си езера и рѣки е единъ отъ най-богатитѣ и красиви кѣтове на Балканския полуостровъ. И ако засега тя е мжно достъпна, при по-сгодни врѣмена тя трѣбва да стане мѣсто за срѣщи на българскитѣ туристи.

Слѣдъ опознаване отечеството си учащата младежъ, особно повъзмжжалитѣ, могатъ да споходятъ съсѣднитѣ наши славянски страни. Когато пѣкъ срѣдствата имъ позволяватъ, добръ е да споходятъ тѣ далечнитѣ европейски и близкитѣ азиатски и африкански краища. Обаче при пжтуването си не бива да забравятъ най-главното: навсѣкждѣ да изучаватъ живота на чужденеца, но въ страната си трѣбва да носятъ само най-доброто отъ видѣното и чуто. Животътъ ще ги научи, че навсѣкждѣ е добро, но въ отечеството имъ е най-добро!

Примѣръ за пжтуване. — За да посочимъ, какъвъ бѣлѣжникъ трѣбва да водятъ ученицитѣ, когато сж на пжтъ, колко ефтино и приятно е и какъвъ дълъгъ пжтъ може да се вземе съ малко пари, ще опишемъ излета си, извършенъ прѣвъ лѣтната ваканция на 1889

год. изъ розовата долина. Пхтувахме шесть ученика отъ V и VI класове на Сливненската държавна мъжка гимназия съ маршрутъ : Сливенъ — с. Бинкосъ — Казанлъкъ — върха Бузлуджа — Стара-Загора — Нова-Загора и обратно.

Розова долина (1889 г.)

Излетъ на 6 ученика. Цѣль : Бузлуджа. Бюджетъ 12 лева. (Провизитѣ се носятъ отъ едно муле).

1. день (12 юлий). — Сливенъ, прѣзъ лозята, с. Касъмово (Текето), с. Гаврайлово, далечъ отъ Сливенскитѣ минерални бани и р. Тунджа, с. Бинкосъ съ — спане (20 км.).

2. день. — Между Сръдна-гора и Балкана — чудесна гледка, отдѣсно пътъ къмъ Сливенска Швейцария, — селата Чамъ-дере, Саржаръ и пр. Край с. Алобасъ, с. Оривари, не далечъ отъ Кортенскитѣ бани, Твърдица, Хайнъ-боазъ до с. Николаево. Прѣзъ нощта силенъ дъждъ съ грѣмотевица.

3. день. — Прѣзъ розовитѣ ниви, с. Лаханлий, покрай с. Йй-канлий (Джбово), до с. Мъглишъ (голѣмо историческо село). Разгледахме гюлапханитѣ (25 км.).

4. день. — Отъ Мъглишъ по шосето Стара-Загора — Казанлъкъ за Казанлъкъ (13 км.).

5 и 6. день. — Казанлъкъ. Разгледахме Държавното Педагогическо училище, дѣвическия женски манастиръ, гюлапханитѣ, Кайнарджа и пр. Градъ богато надаренъ отъ природата съ растителность (рози, кестени) и води.

7. день. — Прѣзъ с. Хасътъ, покрай с. Скиречево за с. Шипка. Разгледване основитѣ на строящия се тогива руски манастиръ. Изкачване на върха Св. Никола, разгледване паметникитѣ на освободителната война и до вечерята връщане въ Казанлъкъ (34 км.).

8. день. — Слѣдъ пладне съ голѣма дружина младежи прѣзъ с. Янина — изкачване до върха Бузлуджа (гроба на войводата Хаджи Димитъръ). Прѣзъ нощта при огньове (врѣмето много студено) — Народна веселба (18 км.).

9. день. — Молебень, рѣчи, угощение, слѣдъ обѣдъ връщане прѣзъ с. Янина, Ст.-Загорското шосе, р. Тунджа, Чанакийскитѣ бани — къпане, прѣзъ Сръдна-гора, с. Дервентъ и стигнахме късно надъ Ст.-Загора. Спане до Бешъ-бунаръ. Уморителенъ нощенъ пътъ (40 км.).

10. день. — Спокождане града, разгледване заблѣжителноститѣ му : Дѣвическата гимназия, мѣстата на боеветѣ между опълченскитѣ дружини и турцитѣ (1878 год.).

11. день. — Отъ Ст.-Загора по шосето Ст.-Загора — Нова-Загора — Сливенъ. Уморителенъ пътъ — равно поле, право шосе безъ сѣнка. Минахме покрай селата Хрищене, Кара-бунаръ и слѣдъ обѣдъ стигнахме Нова-Загора. Слѣдъ нахранване минахме града и покрай селата Кортентъ, Ениказлий, прѣзъ Сръдна-гора, Мехремъ бей чифликъ, Джиново, късно вечеръ стигнахме Сливенскитѣ минерални бани (57 км.).

12. день. (23 юлий). — Окъпахме се и прѣспахме. На утринъта прѣзъ моста на Тунджа, покрай с. Чаирлий по шосето стигнахме

обратно въ Сливенъ, прѣдоволни отъ своята дълга и приятна разходка. (12 км.).

Изминахме 241 км. за 12 дни, или на день сръдно 20 км. Платихме много малко за спане — повечето нощи спяхме на полето или безплатно, яденето бѣ много ефтино — всичко разходъ за 12 дни 12 лева.

Г. К.

Безплатна ученишка спалня въ гр. В.-Търново.

За да се насърдчава школската младежъ къмъ пжтуване и за да се възбужда въ нея любовъ къмъ родната ѝ земя, нѣмскитѣ, чешкитѣ и френскитѣ туристи отъ нѣколко години насамъ, се надпрѣварятъ да създадатъ при всѣко свое дружество безплатни ученишки спални. Успѣхътъ отъ това е грамаденъ. Отъ воденитѣ при спалнитѣ статистики за посѣщенията се вижда, че прѣнощуванията само за 2 — 3 години сж се увеличили на десетъ и повече пжти, затова и много отъ тия спални сж се удостоили съ материална помощ отъ държавата и мѣстнитѣ общини.

Търновското туристско дружество, ржководимо отъ желанието да създаде отъ школската младежъ пъргави и прѣдданни туристи, които да свикнатъ съ пжтуването, да бждатъ здрави и съзнателни синове на отечеството си, прѣзъ 1906 год. съ сръдства на д-вото и такива, подарени отъ прѣдседателя му г-нъ Г. Козаровъ, основа първата безплатна ученишка спалня въ България. Засега спалнята се помѣщава въ една отъ хигиеничнитѣ класни стаи на градското основно училище при църквата св. Богородица. Спалнята състои отъ 20 легла, помѣстени на кровати и нарове. Всѣко легло има слѣднитѣ принадлежности: сламеникъ, възглавница, одеало и чаршафъ. Въ спалнята, освѣнн леглата, има още омивалникъ, писалишна маса съ принадлежноститѣ ѝ, четки за дрехи и обувки и пр. Засега търновската спалня се отваря само два мѣсеца прѣзъ годината — прѣзъ лѣтната ваканция и за ржководител се назначава единъ отъ мѣстнитѣ учители. Всѣки ученикъ-пжтникъ, който иска да се ползува отъ спалнята, трѣбва да прѣдстави на ржководителя своята студентска или ученишка легитимация и прѣдварително да е съобщилъ съ пощенска карта деня на пристигането си. Сжщиятъ трѣбва да се подчинява и на домашния редъ, изложенъ по-долу. Досега спалнята е редовно посѣщавана. Миналата година е посѣтена отъ студенти отъ българския университетъ и отъ ученици отъ гимназиитѣ и класнитѣ училища на градоветѣ: Русе, Свищовъ, Сливенъ, Ст.-Загора, Севлиево, Плѣвень, Ескиджумая и пр.

Дружеството се грижи да издѣйствува при нѣкоя отъ по-близкитѣ гостинници извѣстно намаление на храната за посѣтителитѣ на спалнята. Това, разбира се, значително ще улесни пжтуването на школската младежъ.

Домашенъ редъ на ученишката спалня, уредена и ръководена отъ Търновското туристско друж. „Трапезица“.

1. Прѣзъ лѣтнитѣ мѣсеци юлий и августъ спалнята е на разположение на всѣки ученикъ или студентъ, шомъ като той удостовери самоличността си съ редовно удостоверение, издадено отъ респективното учебно заведение.

2. Посѣтителътъ, слѣдъ като пристигне, е длъженъ да се запише въ книгата, опрѣдѣлена за записване имената на всички посѣтители-гости.

3. Всѣки посѣтителъ е длъженъ да се подчинява на разпорѣжданията на спалния надзирателъ и да се съобразява съ изискванията на установения редъ.

4. Изисква се отъ всѣки посѣтителъ прѣзъ врѣме на прѣбиванieto си въ спалнята да се отнася къмъ надзирателя вѣжливо и учтиво за всичко и да не проявява нѣщо, което е противно на традицията, нравитѣ и обичаитѣ въ тоя край.

5. Строго се забранява пушенето на тютюнъ и пиенето спиртни питиета въ спалнята.

6. За да се прѣдпази спалнята отъ пожаръ, изисква се отъ всѣки посѣтителъ да бѣде внимателенъ при употребението на паликлекчи (кибритъ).

7. Слѣдъ 9 часа вечерта въ спалнята се пази абсолютна тишина; който отъ посѣтителитѣ се завърне по-късно, той трѣбва да влѣзе незабѣлѣзано, за да не нарушава спокойствието на другаритѣ си.

8. Поврѣди, извършени отъ посѣтителитѣ, се плащатъ веднага отъ послѣднитѣ.

9. На всѣки посѣтителъ се позволява най-много три прѣношувания. Въ извънредни случаи надзирателътъ може да позволи още двѣ прѣношувания.

10. Чистенето и пазенето спалнята, както и доставянето на прѣсна вода за пиене или миене се върши отъ слуга за смѣтка на дружеството.

11. Храна съ намалена цѣна се получава въ гостинница „“, за която цѣлъ надзирателътъ издава формални билети.

12. Прѣпоръчва се на посѣтителитѣ, прѣди да легнатъ, да си прѣдадатъ цѣннитѣ вещи на спалния надзирателъ.

13. Чистенето на обуща и дрехи се върши на мѣсто, посочено отъ надзирателя.

14. Въ спалнята се намира книга, въ която посѣтителътъ може да пише своитѣ желанія, впечатления и други бѣлѣжки.

15. Посѣтителитѣ могатъ свободно да се ползватъ отъ книгитѣ за четене и ръководене, поставени на масата въ спалнята.

В.-Търново.

Отъ Настоятелството.

Извлѣчение отъ устава на Българското Туристско Дружество.*)

Цѣль и срѣдства.

Чл. 2. Цѣльта на дружеството е :

- а) да насърдчава въ България планинарството и туризма ;
- б) да разширява и да разпространява познанието на българските планини и други бѣлѣжитости отъ българската природа ;
- в) да покровителствува и поддържа природнитѣ и исторически бѣлѣжитости въ страната ;
- г) да създава за членоветѣ си и за младежта условия за удобни и ефтини излети.

Чл. 3. За постигане на цѣльта дружеството ще си служи съ слѣднитѣ срѣдства :

- а) урежда задружни излети (екскурзии), срѣщи и сборове ;
- б) устройва специални влакове (съ намалени цѣни) къмъ бѣлѣжити мѣста ;
- в) издава пжтеводители за излети въ разнитѣ мѣстности ;
- г) издава свое списание „Български туристъ“ ;
- д) подготвя и прѣпоръчва водачи и услужва съ разни вѣсти за пжтувания ;
- е) прави, поправя и бѣлѣжи пжтища, пжтеки и бърви (прѣходи прѣзъ води) къмъ българскитѣ планини, пещери и понори ;
- ж) построява и поддържа хижи въ планинитѣ ;
- з) урежда ученишки подала (спални) за ефтино и контролно пжтуване на училищната младеж ;
- и) урежда сказки съ планинарско-пжтничарско и планинарско-научно съдържание ;
- к) издава, подпомага и насърдчава книжовни и художествени работи по планинарството, като основава и сбирки отъ книги и прѣдмети изъ сжщата област и урежда изложби.

К л о н о в е.

Чл. 6. Клонъ може да се основе въ всѣки градъ или село, щомъ се събератъ 10 души туристи. Клонътъ трае до тогава, до като не се намали тоя брой на членоветѣ.

Чл. 7. Клонътъ съ повече отъ 30 члена основава чети : залъсвателно-украстителна, за пазене старинитѣ (археологична), за покровителствуване природнитѣ паметници и др.

Ч л е н о в е.

Чл. 34. Дружеството има 4 вида членове : редовни, благодарителни, почетни и *юноши-туристи*.

Чл. 35. Редовнитѣ плащатъ при записването си два лева записенъ влогъ. Тоя влогъ се плаща и при всѣко ново записване на

*) Утвърденъ отъ Министерството на Народната Просвѣта съ заповѣдь № 1405 отъ 28. май 1907 г.

членъ, който е напусналъ клона не по причина на мѣняване мѣстожителството си или отбиване военната служба.

Чл. 36. Редовнитѣ членове внасятъ всѣки мѣсецъ по 50 ст. или плащатъ цѣлия си годишенъ вносъ изведнажъ.

Чл. 37. Благодарителенъ членъ се именува всѣки, който подари на нѣкой клонъ или на централното настоятелство едновременно 100 лева или направи нѣкой цѣненъ подаръкъ.

Чл. 38. За почетни членове се прогласяватъ лица, които сж заслужили на туристиката или на дружеството (съответно клона).

Чл. 39. *Юноши-туристи* биватъ ученицитѣ отъ всички училища въ България. Тѣ внасятъ по 20 ст. мѣсечно, които пари се употребяватъ за нуждитѣ на юнашкитѣ излети.

Чл. 43. Почетни членове на задругата приема сборътъ по предложение на централното настоятелство. Благодарителнитѣ членове приема настоятелството на клона.

Чл. 52. Всѣки членъ има право да участвува въ всички срѣдства за постигане цѣльта на дружеството (чл. 3).

Чл. 53. Редовнитѣ, благодарителнитѣ и почетнитѣ членове иматъ право да предлагатъ, разискватъ, гласуватъ и да избиратъ въ общитѣ събрания на клона си и въ сбороветѣ на цѣлото дружество. Избираеми могатъ да бждатъ само редовнитѣ членове.

Юношитѣ-туристи нѣматъ право да гласуватъ, да избиратъ и да бждатъ избираеми.

Ученишки спални и излетни каси.

Чл. 66. За да улесни своитѣ членове-юноши и изобщо всички български ученици въ пжтуването имъ изъ отечеството ни, дружеството постепенно урежда въ разнитѣ си клонове ученишки падала (спални).

Чл. 67. Въ ученишкитѣ спални, срѣщу една много малка плата, всѣки пжтуещъ ученикъ или група отъ такива намиратъ легло съ постелка, потрѣби за измиване, изчистване на дрехи и обувки, карти и пжтеводители за излети въ областта на клона.

Чл. 68. Отварянето и издържането на спалнитѣ става отъ клоноветѣ възъ основа на единъ правилникъ, изработенъ отъ дружеството и утвърденъ отъ сбора.

Чл. 69. Въ свързка съ падалата клонътъ влиза въ споразумѣние съ гостиничаритѣ и други подобни за издѣйствиуване отстъпки за пжтуещитѣ ученици.

Чл. 70. За улесняване членоветѣ и гоститѣ да прѣдприематъ по-голѣми ваканционни излети при всѣки клонъ може да се основе излетна спестовна каса.

Чл. 71. Участницитѣ въ излетната каса се задължаватъ въ продължение на годината да внасятъ всѣки мѣсецъ по една извѣстна сума, та въ края на годината си събиратъ единъ малъкъ капиталъ, съ който да прѣдприематъ по-голѣмъ излетъ въ или извънъ отечеството.

За управлението на излетната каса всѣки клонъ си изработва правилникъ.

А. Поповъ.

Една разходка до Гебедженскитѣ могили.

Тѣ бѣха една малка група варненски туристи.

Димитровденската утрина бѣше вече цѣфнала подѣ засмѣния ликъ на зората, когато тия жизнерадостни същества, жедни за свободенъ въздухъ, се качваха по стрѣмнинитѣ на Гебедженскитѣ могили.

Тамъ тѣ извършваха обрѣда на своята първа екскурзия.

Тамъ на върха на могилата тия засмѣни лица приемаха привѣта на този день, привѣтствията на есенното слънце.

Отъ тия върхове тѣ дойдоха да кажатъ на заспивающата природа „лека ношъ!“

Тукъ, на това мѣсто, необитавано отъ никого, нѣмаше нищо, което да наумява красотата на градинскитѣ алеи, хубавитѣ кѣтчета на живописната природа, кадифената покривка на нѣкоя разкошна полянка.

Гебедженскитѣ могили сж едно заглжхнало парче земя, постлано съ пѣськъ. Оголѣли склонове, отъ които отдавна сж отлетѣли априлскитѣ аромати. Сланата не бѣше намѣрила тукъ какво да покоси. Вѣтрѣтъ не намираще дръвче, което да полюлѣе. Птичката не намираще клонче, на което да свие своето гнѣздо. Нѣмаше листа, които да шушнатъ подѣ нѣжното галене на ефира. Цвѣтата, шумакътъ, буйната трѣва, които нѣкога сж намирали убѣжище по тия върхове, бѣха отстѣпили своето мѣсто на скалитѣ и на ситнитѣ пѣсьчливи зрънца.

Този бѣденъ кѣтъ, тѣй безпощадно угнетяванъ отъ стихийтѣ, дишаше меланхолия, уединение, отсъствия на обитатели. Бѣше безмълвенъ като риба, пустъ като гробъ. Природата бѣше лишила тая своя рожба отъ хубавата си прѣмѣна, бѣше тя отдавна положила върху неговитѣ пѣсьчливи гребени печата на забравата.

Но.... облѣченитѣ въ тия дрипи Гебедженски могили сж запазили навѣки единичката своя прѣлестъ.

Тѣ сж високи!

Отъ тѣхнитѣ висоти погледътъ сладостно лети къмъ неизмѣримитѣ пространства на вселенната. Картинитѣ, гледани отъ това мѣсто, сж величествени, примамливи, чародѣйни. За влюбения въ природата туристъ нѣма по-хубава идилия. Доставете му тая велика наслада и вие ще имате неговата усмивка.

Отъ тая наслада бѣха честити да вкусятъ и малцината варненски туристи.

Тѣ бѣха излѣзли за единъ день отъ срѣдата на суетния градски животъ, за да влѣзатъ въ лоното на природнитѣ покои. Въ тоя часъ тѣ живѣеха въ други миръ — въ мира на душевната отрада.

Качвайки се по стрѣмнинитѣ, тѣ бѣха забравили своитѣ копнежи за охолностъ, за прогресъ, бѣха забравили своитѣ грижи, своитѣ

тажги. Тѣ не мислѣха за житейскитѣ бури, за суетнитѣ ламтения на свѣта. За тѣхъ не сѣществуваше друга гледка, освѣнѣ дивнитѣ очертания на великолѣпната околностъ. Тѣ не познаваха другъ видъ на-слава, освѣнѣ насладата на сутришнитѣ аромати. Тѣ не познаваха другъ образъ, освѣнѣ образа на слънцето.

Душата на туриста бѣше прѣлетѣла високо надъ химеритѣ, надъ блѣноветѣ ..

Тѣ мислѣха, какъ по-изобилно да вкусятъ отъ чоровната хубостъ на деня, какъ по-дълбоко да изпитатъ онова, което е най-невинно и най-свето въ тоя часъ. И ето ги захласнати въ вихара на полскитѣ развлѣчения. Тѣ се надбѣгваха, тѣ хвърляха камъчета въ долищата, скриваха се единъ отъ други между канаритѣ, пѣеха смѣха се, ликуваха... Така тѣ бѣха повърнали за малко врѣме дѣтинскитѣ си години. Думитѣ имъ дишаха простота, чистосърдечие и невинностъ. Благоуханието на душата се сливаше съ упоителната миризма на ефира. Посрѣдъ този малъкъ хоръ отъ приятни гласовенѣмаше нужда отъ чуруликането на птичкитѣ.

Като ги гледате, прѣдставлявате си, че на тия върхове тѣ сж по-близу до лазурнитѣ пространства, отколкото до хората на земята. А тѣ биха ви казали, че слънцето не е свѣтѣло други пжть тѣй животворно, както днесъ, че дхътъ на ефира не е билъ другъ пжть тѣй упоителенъ, както днесъ, че хармонията въ природата като да е била нарочно нагласена да отговори съ сжщитѣ ноти на хармонията, която царуваше всрѣдъ възторга на тия веселяци, пълни съ свѣтлина и радостъ.

* * *

Прѣзъ всичкото врѣме тѣ не седнаха. Гледашъ ги въ единъ моментъ, събрани наедно, да бесѣдуватъ върху нѣкоя легенда или се смѣятъ на плода на нѣкоя своя фантазия. Въ другъ моментъ — прѣснати по билото на могилата. Една пѣргава блондинка, чието лице е осждено да си остане за винаги розово и засмѣно, бѣше стъпила на върха на една скала, образъ на пиедесталъ, за да изобрази монумента на Жана д'аркъ. Единъ самотникъ, дошелъ отъ далеченъ край на Бѣлгария, бѣше навелъ погледъ надъ една останала безъ покривъ мушица, размишляваше върху нейната злочеста сждба. Единъ напенъ туристъ, по лицето на когото се четѣше неудовлетворената жажда за безконечни пжтешествия, чийто гърди сж готови да изпуснатъ по едни въздишка при всѣко свирване на трена или когато се покажатъ мачтитѣ на нѣкой стплувалъ параходъ, бѣше открилъ въ далечината нѣкаква красива гледка и крешѣше: „елате !... тичайте!..“ И захващаше той да показва на събралата се дружинка, дѣ тамъ нѣйдѣ въ хоризонта стърчатъ въ видъ на силуети, надъ мъглавата повърхностъ на морския брѣгъ, кубетата на варненската църква. Показваше имъ, дѣ се е разлѣла тамъ надъ она хълмъ пушачната глава на идящия тренъ. Занимателната гледка бѣше съблазнила всички и тѣ започваха да се надпрѣварватъ, кой по-хубави картини ще открие изъ околната природа.

— Вижте, започна другъ, какъ отъ отражението на околнитъ малки лъсове е напъстрено съ разнообразни сѣнки Гебедженското езеро, какъ тихия вѣтрещъ е нахъдрилъ спокойнитъ му води. Вижте тамъ, на отсрѣщния брѣгъ, какъ едно стадо диви патици си е позволило да нарушава съ плуването си тихия му сънъ. Въ тоя моментъ се чуе гърмежа на пушка, послѣдванъ отъ силенъ кучешки лай. И ето слѣдъ малко въ нѣкое слабозалѣсено кѣтче на гората се покажатъ фигуритъ на ловцитъ.

— А ето тамъ на каменния пѣтъ, подкачи отново напетиятъ туристъ, виждате ли почернѣлитъ сводове на желѣзния мостъ?

— Ахъ, какъ страшно е прѣгърбень... обади се съ своя звънливъ гласъ русокосата туристка и започна да си прѣдставлява ужасния моментъ на неговото рухване.

— Прѣгърбень е, защото носи тежестъта на вѣковетъ, заключава самотникътъ.

— Я оставете стария мостъ, а погледнете тамъ!...

Всички погледи се отправятъ къмъ новата посока.

Между една двойна редица отъ върби, чиито листа бѣха вече окапали, се видѣха колосалнитъ градежи на новия мостъ. Тая гледка бѣше станала една отъ най-задоволителнитъ, най-очарователнитъ. Тя роди едно възпламеняване на духоветъ. Въ нея като че се отразяваха перспекти на едно славно бъдеще. Новиятъ мостъ! Върху неговитъ нови сводове като че бѣше изобразенъ блѣска на нѣкакви далечни идеали. Неговиятъ градежъ като че бѣ порастналъ въ формата на една велика сграда. Като че той се приготвяваше не да носи на плешитъ си минутната тежестъ на минаващиятъ тренъ, а да бжде фара на културата и свободата. Като че това бѣ моста, прѣзъ който трѣбваше да минатъ гредущитъ поколѣния, носящи съкрушителната сила на новия животъ.

Единъ отъ другаритъ, нареченъ моряка, поради неговата интимностъ съ морскитъ вълни, не снемаше погледа си отъ величествената фигура на новия мостъ. Той си спомни за неговитъ строители, тия мили чедъ на мизерията, винаги унизени, винаги забравени. Въ неговото въображение възкрѣсна картината на тѣхната участъ — спомени отъ брѣмето на тежкия трудъ, шибани съ камшика на обществената неправда. Затупкаха болезнено младежки гърди, закипъ тоя несъкрушимъ борчески духъ. И съ възторга на обществения борецъ морякътъ зареди словата на поета:

„
Тъ работятъ отдолу съ сѣрдца безстрашни жешки
И тренътъ шомъ изтрѣска по-бръзъ иль по-тежки,
Разгрома шомъ настане и старий мостъ ехтящъ
Се сгромоляса мигомъ въ безднитъ поройни,
Ще светне силуета великолѣпни стройни
На новий мостъ блѣстящъ.

„
Слънцето надничаше къмъ пладне.

Пѣйки пѣсенъта на угнетенитъ, туриститъ бѣха вече поели пѣтя за селото.

Ася.

ПРЪЗЪ НОЩТА.

Невнятний миръ въздишаше в'гората
Въ полъхътъ на нѣжниятъ вѣтрець,
Шептѣше той между листата
И пълнѣше съ блѣнъ душата
На менъ омаяний пѣвецъ.

Надъ менъ трептѣха в' пламъ звѣздитѣ,
И будѣха в' душата ми мечти;
Съ трепетъ ми изпълваха гърдитѣ
И сладки сълзи въ очитѣ
Избликваха отъ тѣхнитѣ лѣчи.

Щурець тамъ нѣкждѣ в' трѣвата
Възпѣваше другарката си с' страсть
И всичко мило, що таи в' душата,
Възнасяше съ химни в' небесата
Чрѣзъ своя сладкъ, влюбенъ гласъ.

И сладкъ дѣхъ изпущаха цвѣтията:
С'аромъ изпълваха прохладния въздухъ;
Витайше тамъ на космосътъ душата,
Проникваше на менъ в' нѣдрата
И даваше крилѣ на моя духъ.

Литна душата ми тогава,
Опоена в' мистически захласъ,
И плувна тя — унесена в' забрава,
Въ самий миръ на вѣчната проява,
Що търсѣше безъ спиртъ до този часъ.

Пловдивъ, 1908 г.

П. Анастасовъ.

Драгалевци — „Паша-бунаръ“

(Въ паметъ на Алека).

Бѣше 11 май, празникътъ на културата, на просвѣтата, на грамотата. Велика дата е, наистина, за българина!

И като че за ирония трѣбваше гоя тържественъ день да се помрачи отъ едно печално убийство, да се свърже той съ една печална годишнина отъ смъртта на милия Алека!

Жестока ирония! 11 год. вече какъ едно нѣжнолюбяше сърдце е прѣстанало да тупти и да се вълнува; 11 год. отъ какъ млъкнаха устата, шо усмивки съеха и бодри чувства и смѣли надежди будѣха.

Ние скжпимъ паметъта на Алека; а какъ по-приятно, по-цѣлесъобразно можемъ да чествуваме тая паметъ, ако не да послѣдваме примѣра на този, който повече отъ всички ни обичаше българската природа.

* * *

Къмъ 6¹/₂ ч. сутринъта излетниците, на брой 8 души, потеглихме за Драгалевския манастиръ. Това бѣхме все хора, които се виждахме за пръвъ пѣтъ, обаче това обстоятелство не ни попрѣчи да се опознаемъ още по пѣтя и да се сприятелимъ.

Двама отъ другаритѣ като че се обезкуражиха. Тѣ сж прѣдполагали да има напливъ отъ госте, както това става при традиционния излетъ до Черни-врѣхъ. Ала за мене частно това не бѣ нито изненада, нито обезсърдчение, защото зная азъ случаи, кждѣто на поканата на Софийското туристско дружество за излетъ изъ най-прѣлестнитѣ кжтове на страната ни сж се отзовавали едва 15—20 души.

Не е ли печално, напр., отъ 90,000 души въ София само 15 да се яватъ на единъ обявенъ миналата година излетъ до Погановския манастиръ и „Жрелото“, сжщото това Жрело, за което Алеко казва: „Идва ми да хвана всичкитѣ българи за яката, да ги докарамъ на това мѣсто и да имъ извикамъ: гледайте, бе диванета! гледайте природа, гледайте хубости!“

По пѣтя за манастиря настигахме компании, които като насъ имаха за крайна цѣль Паша-бунаръ, извѣстенъ съ дебелитъ си наоколо сѣнки, съ прохладата, съ ледената си вода.

Други пѣкъ насъ настигнаха. Запитанитѣ отъ насъ, на частна ли инициатива се дължи разходката имъ въ тоя кжтъ или сж се отзовали на поканата на Туристското дружество, отговориха ни тѣй: „Видѣхме при Касъровата книжарница обява за излетъ, па рѣшихме да тръгнемъ“.

— Ами защо не чакахте насъ, та всички дружно да потеглимъ?

— Защо ли! защото у васъ, туриститѣ, има дисциплина, порядъкъ, подчинение. А ние искаме поне въ гората да се почувствуваме свободни, отъ нищо не стѣснени. Дѣйствително, похвални стремления къмъ свобода и независимостъ у съизлетниците ни, само, че тѣ не сж разбрали сжщността на туристската дисциплина. Отговорихме имъ, че никой не мисли да посѣга на свободата имъ и че тѣ ще бждатъ независими въ царството на природата.

Между туриститѣ захвана да вѣе духъ на искреностъ и на веселостъ. Така стигнахме въ манастиря, дѣто направихме малко почивка на едно чардаче въ двора. Тамъ напраздно чакахме да се яватъ при насъ манастирски хора и да ни поздравятъ съ „добръ дошли“. Тоя пжтъ като че игуменъ, магеръ и слуги бѣха потънали въ земята.

Бѣше часа 10, когато стигнахме на „Паша-бунаръ“. Отъ тоя часъ до 7 вечерята прѣкарахме въ веселие, пѣсни и шегѣ. Въ срѣдата ни имаше и дами. Пѣснитѣ съ различни тонове оглушаваха околността, а шегитѣ нѣмаха мѣра. Особено се отличаваше съ остроумие бай Кольо.

Останалитѣ членове на компанията сжщо допринесоха, кой повече, кой по-малко, по нѣщо за общото веселие.

Неусѣтно прѣкарахме деня между природнитѣ хубости. Надвечеръ бодри и пѣргави потеглихме обратно за София.

Хр. Статевъ

Настроения.

Още мигъ — и ние сме вече на върха. Очитѣ на всички бѣха устремени нагорѣ. Съ послѣдни сили ние крачехме горди, орѣсени съ аромата на кристалния планински въздухъ.

Това изглеждаше послѣденъ шумъ на побѣдители, които слѣдъ многократни жестоки сражения поемаха „вѣнеца“ на побѣдата!

.....
Най-послѣ ние сме „горѣ“.

Този „кичестъ връхъ“, който прѣди два часа само изглеждала като пустиненъ миражъ, е вече прѣдъ насъ.

Уви! каква грандиозна висота, какъ близко се чувстваме сега къмъ твореца на нѣщата!

Душата неволно се свива и благоговѣе срѣдъ тази необятна атмосфера, напоена съ дъха на Бога!

Азъ изглеждамъ изминатия пжтъ и въ менъ неволно заговаря желанието: нагорѣ... още нагорѣ!...

.....
Прѣдъ менъ е величественъ просторъ! Далече нѣждѣ се очертаватъ силуетитѣ на други върхове, забутани като самовили въ мъглявия фондъ на вълшебния пейзажъ.

Чувствата вилнѣха като дѣтски копнежъ, а мисълта, загонена като вихъръ, брѣдѣше изъ въпроси, тайната загадка на които се чувствуваше по околнитѣ висини на този връхъ.

Още по-далечъ — на изтокъ се очертаваше свѣтлия ликъ на морето. Послѣдното изглеждаше спокойно, несмушавано отъ никаква буря. А какъ бихъ желалъ сега да съмъ тамъ — близу при него! Да чуя адския му шумъ, да видя разбѣснѣлия му видъ!

Буря, стихии, катастрофи, борба — ето спасителния еликсиръ на моята душа. А колко хубаво е всичко туй! Гледашъ огромни, като планини, вълни се подемаатъ отъ дъното на морето, издигатъ се величествено и съ оглушителенъ трѣсъкъ се разбиватъ въ гранитнитѣ скали... И при този хаотиченъ бѣсъ да зърнешъ по плѣщитѣ на тия великани нѣкоя ладия, въ която блѣщука животъ, рискуванъ на всѣки моментъ да угасне навѣки. О, това е магическо... възшебно!

Животътъ въ своитѣ хилядни проявления е страшенъ, не-узнаваемъ! Току що си налучкалъ истинската житейска пѣтека, изведнажъ щастието, което се е мѣркало на нѣколко крачки отпрѣдъ, изчезва и ти отново се намѣришъ въ мракъ, непрогледенъ мракъ; очаквашъ новъ свѣтликъ, новъ животъ... и дълго чакашъ, а то щастието, е изгонено далечъ и никога не ще се мѣрне на твоя пѣтъ. Тогавъ душата запустѣва! Никакъвъ жизнерадостенъ лжъ не може да я сгрѣе.

Най-послѣ блѣдъ, измжченъ — изправишъ се прѣдъ гроба. Погледнешъ изминатия си пѣтъ, и — нищо!

Всичко е заличено — ни слѣда отъ твоето съществуване.

Слѣдъ часъ ние трѣгнахме надолъ. Какъ страдно е сега въ душата!

Отъ грандиозна висота — къмъ пропасть!

Защо не се живѣе на върха?

ВЪЕТИ.

Министерство на Туристиката въ Нова-Зеландия*) — Книжката *New Zealand in a Nutshell* (Нова-Зеландия въ орѣхова черупка), приготвена за чужденци, що желаятъ да пжтуватъ въ тоя близъкъ на Южния полюсъ островъ, ни дава подробни интересни свѣдѣния за послѣдния. Тази книжка е издание на Министерството на Туристиката въ Нова-Зеландия, което си е турило за цѣль, сравнително тежка, да привлича чужденци да посѣщаватъ острова. Министерството съществува отъ петъ години и се управлява отъ Sir J. G. Ward съ сонмъ чиновници, на брой осемъ — шефъ на администрацията, инспекторъ, касиеръ, журналисти, двама стенографа и лѣкаръ.

Главнитѣ издания на М-вото сж рекламнитѣ, за които годишно се харчатъ до 20,000 франка. Вслѣдствие добритѣ реклами, посѣщенията на острова прѣзъ послѣднитѣ години сж били доста голѣми. Прѣзъ 1904 год. всичкитѣ посѣтителѣ-туристи на острова сж 5753, отъ които 2725 сж отъ Австралия, 1800 — отъ Англия, 417 — отъ Съед. Щати. Прѣзъ 1906 година числата сж порасли неимовѣрно. Отъ всичкитѣ 7142 туриста 2376 сж отъ Австралия, 3500 — отъ Англия, 652 — отъ Съед. Щати. Министерството прѣсмѣта, че всѣки туристъ минимално харчи

1250 фр., за което прѣзъ 1904 г. сж изхарчени 6,600,000 фр., а прѣзъ 1906 год. — 9,000,000 фр., т. е. съ 2,400,000 фр. повече.

Безъ съмнѣние, членоветѣ отъ Министерството на Туристиката сж хора дѣятелни и прѣдприемчиви. Особно за отбѣлѣзване е, че се издържатъ цѣли полкове фотографии, които приготвятъ снимки отъ най-хубавитѣ пейзажи. Тѣзи фотографии се поднасятъ на обществото въ отдѣлни екземпляри, напечатани въ специални илюстрирани журналы. За сега въ столицата на острова, гр. Веллингтонъ, се намиратъ въ обращение 12,220 фотографии, отъ продажбата на които М-вото е получило 4625 фр.

Главно за прѣпоръчване е това, дѣто М-вото полага особни грижи за запазване хубавитѣ пейзажи; повече пази то отъ самоунищожение разкошнитѣ тропически лѣсове. Прѣзъ 1904 год. е пжтувала изъ острова специална новозеландска комисия, която слѣдъ заврѣщането си е искала отъ парламента охрана на красивитѣ ландшафти на виднитѣ по сценичната си красота дѣвствени лѣсове. Вслѣдствие на това парламентътъ съ законъ отъ 31 мартъ 1906 год. е взелъ подъ охрана 2750 хектара най-красиви островски мѣста.

Министерството на Туристиката въ Нова-Зеландия съумѣва да привлѣчи и спортмени. За тая цѣль то е купило отъ Съединенитѣ Щати 100,000 пѣстърви. Вънъ отъ това, за да може да се обърне вниманието на евр. държави, министерството е изпратило въ главнитѣ европейски музеи рѣдки екземпляри отъ тропическата фауна.

*) Нова Зеландия е островъ отъ 110 750 кв. кл. или $\frac{6}{7}$ отъ величината на Англия, която е неговата метрополия Той има 936,431 жители, а бюджетъ — 175 мил. фр., отъ които за училища харчи 170,000, за желѣзници — 25 мил. фр., за шосета — 8 мил. фр., а за телеграфитѣ — 2 мил. фр.

Министерството на Туристиката е уредило нѣколко минерални бани, като напр. сѣрнитѣ бани въ Роторнѣ, които въ кжсо врѣме сж показали голѣмъ успѣхъ. Не малко грижа е положена по запазването на новозеландската флора и фауна. Нова-Зеландия за туриститѣ е обѣтована земя. Какво ще кажемъ ние за нашата млада държава, която по население е 4 пѣти по-голѣма отъ Нова-Зеландия, а по хубостъ и удобства я надминава, особно пѣкъ за нашето М-во на Туристиката — Дирекцията на жѣлезницитѣ? Туристското дѣло у насъ има цѣли общи съ тия на Дирекцията на желѣзницитѣ, обаче послѣдната и до днесъ не е показала интересъ къмъ това зараждающе се съ голѣма мжка дѣло. Навсѣкждѣ въ културнитѣ страни желѣзницитѣ насърчаватъ туристскитѣ д-ва съ парични помощи и съ привилегии за туриститѣ при пѣтуването. Миналата година м-вото на желѣзницитѣ въ Австрия отпустила една крупна сума парична помощъ на австрийската туристска организация, като се и нагърби на свои срѣдства да издаде пѣтеводители на всички по-забѣлѣжителни австрийски мѣстности. Слѣдъ окупирането на Босна то подобри шосейното дѣло въ тая страна, сгради хотели, рекламира банитѣ и пр.; и днесъ въ Босна не е останало слѣда отъ бившето економично състояние и старото разбойничество. Прѣди 30 години тамо пѣтищата бѣха непроходими, а днесъ спокойно се разхожда нѣмския и английския туристъ. Нашата Дирекция на желѣзницитѣ, ако не си създаде туристски отдѣлъ, който да обеме всичко, що обематъ толкова разпространенитѣ въ странство туристски и алпийски

украсителни дружества — Heimats Mutz и Denkmals Mutz, и да има прѣдназначение да пази природнитѣ красоти, естественитѣ и изкуствени паметници, ней ѣ се налага въ обязаностъ да насърчави морално и материялно българската туристска организация — цѣльта на която е да проучи отечеството си и съ правенитѣ ѣ удобства и улеснения за лесно спохаждане хубавитѣ отечествени кжтове да направи послѣднитѣ достѣпни и за чужди туристи, а заедно съ това да спомогне за економичното подобръние на мѣстното население.

При тълкуването на думата „туристъ“ между другото се разбира и това, че туристътъ се ползува съ привилегии при пѣтуване по желѣзницитѣ, затова въ бждеше Дирекцията на желѣзницитѣ, когато ще прави отстъпки за пѣтуване (рано или късно това ще стане), трѣбва да се пази отъ изкушението да прави сжщитѣ отстъпки и на корпорации, що нѣматъ нищо общо съ туристиката, и съ това да възбужда упреци отъ страна на населението. Отстъпки и помощи се правятъ на изпитани туристи срѣщу дѣла въ интересъ на мѣстното желѣзопѣтно и шосейно дѣло. Ако ржководящитѣ кржгове въ Дирекцията на Българскитѣ Държавни Желѣзници се вслушатъ подобръ въ справедливитѣ молби на бѣлг. туристи, да се отпускатъ помощи за издаване пѣтеводители на градове и мѣстности, ние сме убѣдени, че тая културна организация ще се засили въ най-скоро врѣме и слѣдъ това ще бждатъ свидѣтели на дѣла, съ каквито могатъ да се похвалятъ само западнитѣ културни страни. Нека се помни, че отъ всичкитѣ балкански

държави само България има туристска организация!

Търново, 1908 г. *Г. К.*

Новозаписани членове въ Долнобанския клонъ „Ибръ“. Вълчо Добревъ, мирови сждия, Никола Златаревъ, писаръ, Георги Яневъ, учителъ, Никола Петринъ, шивачъ, Димитъръ Янакиевъ, секретаръ на мир. сждия, Георги Стоичковъ, секр.-бирникъ, Мария М. Н. Владикинъ и Елисавета Т. Ненова, учители.

Новозаписани членове въ Софийския клонъ „Алеко Константиновъ“. Димитъръ Поповъ, Иванъ Армяновъ, Панайотъ Богдевъ, Г. Н. Шейтановъ, Гиньо Таневъ, Хр. Статовъ, Методи Димовъ, М. Райновъ, Петъръ Атанасовъ — чи-

новници въ Финанс. министерство, Петко Петковъ пом.-счет. въ мин. на просв., Стефанъ Тодоровъ, св. Синодъ, Исакъ Карабиберовъ, търговецъ, М. Десимировъ, чиновникъ въ канц. на Нар. Събрание, Тотю Икономовъ, Сава Станковъ, Невшимаковъ, Д-ръ Ив. Каросеровъ, Ив. Павловъ, Ив. Трانتъевъ, А. Басмаджиевъ — чиновници въ гл. дирекц. на желъзн., Д. Хайдуковъ чиновникъ, Борисъ Тилчаровъ чин. БЗБ., Павловъ и г-жа Павлова, пом.-счет. въ МТЗ., Ст. Ив. Куневъ, кондукт. Софийската община, Димитъръ Вълнаровъ, запас. генералъ, старъ членъ и Хр. Киприяновъ, чин. статистиката. — Всичкитъ сж прѣдставени отъ туриститъ Ат. Джанановъ, Хр. Рачевъ и М. Лъсковъ (споредъ чл. 42 отъ дружествения уставъ).

РАЗНИ.

Колоездачно надбѣгване между Виена и Берлинъ. — За пръвъ пѣтъ колоездачно надбѣгване между двѣтъ столици е станало на 17 юний 1893 г. Разстоянието между тѣхъ е 583 км. и е изминато тогава съ най-голѣма скоростъ за 31 часъ и 2 секунди. Сжшото надбѣгване стана и тая година на 14. юний, като тоя пѣтъ е изминатъ само за 28 часа и 42 минути.

Подводнитъ кабели въ свѣта. — Цѣлата дължина на подводнитъ кабели въ свѣта е 450,000 км. Най-дългъ е кабелтъ, който съединява Япония съ Сѣверна Америка (Токиу — Хуаша — Манила — Хонолулу — С.-Франциско).

Двигателната сила на Ниагарския водопадъ въ Сѣверна Америка. Изчислено е, че двигателната сила отъ падането на водата на Ниагарския водопадъ е при-

близително $3\frac{1}{2}$ мил. парни конски сили. За добиване такава сила съ огънь потрѣбни сж 50 мил. тона каменни въглища.

Долно-Банския клонъ „Ибръ“ отъ Б. Т. Д. Съ въвеждането на конституционния режимъ въ Турция, Долно-Банския клонъ „Ибръ“ е устроилъ излетъ до Македония прѣзъ Демиръ-капия за Мехомия.

Въ излета сж взели участие 23 души туристи.

Въ единъ отъ иднитъ броеве на Б. Т. ще дадемъ описание на този толкова интересенъ излетъ, приготвено отъ главатаря на екскурзията г. А. Цвѣтковъ.

Хвала на Долно-Банския клонъ „Ибръ“ на комуто се пада високата честь, който пръвъ отъ всички клонове на туристовската организация устрои излетъ въ конституционна Турция.

До клоноветъ на БТД.

VIII редовенъ сборъ на Б Т Д, като взе прѣдъ видъ, че вноситѣ на клоноветѣ въ централната каса на дружеството не могатъ да покриватъ всичкитѣ разноси по издаването на дружественото списание, рѣши: за *напрѣдъ списанието „Б. Т.“ да се изпраща на всѣки дружественъ членъ срѣщу единъ левъ абонаментъ, а не даромъ, както е било досега.*

Като се съобщава това на клоновитѣ настоятелства, поканватъ се да събератъ въ най-скоро врѣме абонамента на списанието за сегашната година и да побързатъ да изпратятъ събраната сума въ централната каса.

Съ това ще се осигури редовното излизане на списанието, което е тъй необходимо за разпространяване туристовската идея и да се държатъ въ свръзка дружественитѣ клонове.

Отъ Централното Настоятелство.

Извѣстие.

Туристиката изобщо има възпитателно значение за народа и е достъпна за цѣлата маса. Тя допринася много за културното развитие на тоя народъ и значително може да подкрѣпи народнитѣ му идеали. Голѣма частъ отъ нашитѣ другари-туристи напълно разбиратъ това значение на туристиката и желаятъ на първо врѣме да се открие въ органа на туристската задруга отдѣлъ за патриотическото възпитание на нашата младежъ. Редакцията, като има прѣдъ видъ това желание на туриститѣ, рѣши за въ бждаще да приема статии съ подобно съдържание

Въ случая ще бждатъ доста заинтересувани туриститѣ-офицери, на които миналата година Военното Министерство разрѣши да се записватъ за членове на туристическото дружество.

Отъ редакцията.

О Б Я В Л Е Н И Я.

ПЪРВОДИТЕЛЪ

на гр. Велико-Търново и околността му, съ 30
художествено изработени образи и една карта
на Велико-Търновския окръгъ.

Издание на Велико-Търновското туристско дружество „Трапезица“.
ЦѢНА 3 ЛЕВА. ————— В.-Търново, 1907 г.

Маршъ „БЪЛГАРСКИ ТУРИСТЪ“,

хоръ за 4 гласа.

Поезия отъ К. Христовъ, музика отъ Ив. Константиновъ.

Издава Българското Туристско Дружество. — Цѣна 1 левъ.

Туристски маршъ

(пѣсень-походница).

Поезия отъ Б. Цоневъ, музика отъ Ив. Константиновъ.

Издава Българското Туристско Дружество (отпечатъкъ отъ сп.
„Български Туристъ“, год. VII, бр. 2). Цѣна 10 ст. — София.

Продължава се подписката за година VII (1908)

НА

БЪЛГАРСКИ ТУРИСТЪ

Списание за туризъмъ и природоописание.

Органъ на Българското Туристско Дружество.

Редакторъ: С. Д. Скрински.

Излиза мѣсечно (освѣтъ юлий и августъ). Струва за не-
членове годишно 2 лева, въ странство 2.50 фр.

Записването абонати става въ София въ придворната кни-
жарница Касжровъ и редакцията на сп. „Родина“, а въ про-
винцията — въ клоноветъ на БТД. и при телеграфо-пощен-
скитъ станции.

Приематъ се за послѣдната страница на списанието обяв-
ления отъ хотелджии, гостинничари, продавачи на туристски
вещи и т. п. при най-износни цѣни.